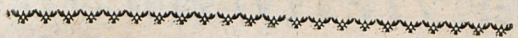

Misc. 6m

cat. 1, 63.

DISSERTATIO HISTORICA
DE
CHRISTI AD ABGARVM
EPISTOLA

QVAM
SVB MODERAMINE
VIRI SVMME REVERENDI, AMPLISSIMI
ATQVE DOCTISSIMI,
IOANNIS SALOMONIS SEMLER
S.S. THEOL. DOCTOR. EIVSDEMQUE PROF. PVBL. ORDINARIJ,
IN ACADEMIA FRIDERICIANA
SEMINARII REGII THEOL. DIRECTORIS,
FAVTORIS ATQVE PRAECEPTORIS
PIE COLENDI

AD D. MAII MDCCCLIX.

DEFENDET

A V C T O R

IOANNES ESAIAS CHRISTIANVS HEINE
ASCANIA HALBERSTAD.

HALAE MAGDEBVRGICAE LITTERIS HENDELIANIS.

ILLVSTRISSIMO
COMITI A BORCK
MODERATORI DIGNISSIMO
PRINCIPIS IVENTVTIS
FRIDERICI WILHELMI
HAEREDIS BORVSSORVM REGNI ET ELECTO-
RATVS BRANDENBVRGICI ETC.
COHORTIS EQVITVM GRAVIORIS ARMATVRAE PRAEFECTO
DOMINO IN LASSEHNE ETC.

FAVTORI MAXIMO
HAS SVORVM LABORVM PRIMITIAS,
EA QVA DECET
ANIMI SVBMISSIONE
SACRAS ESSE IVBET,
IOANNES ESAIAS CHRISTIANVS HEINE.

COMITIA BORCK

FRIDERICI WILHELMII

PRINCIPIS INVENTIVS

FAVORIT MAXIMO

HABITVS BRANDEVBERGII

§. I.

Finis obtinendi caussa adhiberi saepius ab hominibus adiumenta parum aut honesta, aut licita: omnis aevi ostendit rerum inter homines gestarum historia. Inde iam antiquitus non inter Iudaeos tantum, sed etiam inter Christianos fuere, qui ut rebus suis confulerent, fabricare libros inscriptos nominibus celeberrimorum virorum, ausi sunt; ut auctoritate eiusmodi nominis, sustentarent suam sententiam propositumque consequerentur consilium. Idem illud agentes Christiani, forsitan legere vestigia a purioribus sacris alienorum, quorum nonnulli, ut fidem faciunt *Augustinus* & *Hieronymus*, circumferebant scripta, quae Christi nomine erant insignia, aut alius cuiusdam maximi viri, quae impudenter ad oppugnandas immutandasque veritates purioris religionis. Eorum in numerum referri debent Epistola, seu libri epistolari titulo praenotati, Christi ad Petrum & Paulum, ut Christus in Magiae societatem ad-

A

lege-

legeretur, & non pauca alia scripta, quorum mentionem faciunt primi Ecclesiae Christianae doctores. Eo autem minus abhorrebant Christiani ab eiusmodi artibus, earumque fide, quia iam primis Ecclesiae temporibus ille inuenustus error se commendabat: omnia ea adiumenta, quibus ad religionem promouendam vti possis, esse licita atque honesta. Inde & nomen celeberrimum, piae fraudes, qua ex officina tot libri in lucem prodire, splendidis Christi Apostolorumque nominibus fulgentes; inde & Sibyllarum, si placent, earmina, quae luculenta continebant vaticinia rebus Christianorum accommodata. Ratio enim disputandi, & in verum inquirendi eo tempore suscepta, facile patiebatur atque alebat haecce figmenta: argumenta enim ab auctoritate desumpta, praecipuum habebant pondus. Inde & patres eruditionis ceterum laude isto tempore celeberrimi, parum cauti fuere in hocce negotio. Quis ergo temeritatis accusabit eos, qui patrum non sunt assentatores, nec omnia ab iis prolata, aut probata, tanquam ex tripode dicta hodie suspiciunt. Pertractabit & haec dissertatio nostra, argumentum nimiae multorum credendi facilitatis; quod vt fat clarum reddi possit, eius statim suppeditabimus historiam, vt vulgo narrari solet.

§. II.

Abgarus a) *Vchomo* seu Niger, Edessae, quae vrbs sita est, in septentrionali parte Mesopotamiae, erat Rex. Edessa

a) Nomen Abgarus commune fuit, Regibus Edessae, & adhibebatur eodem modo, quo Aegypti incolae, nomen *Pharaonum* dabant regibus suis. Diuersimode scribitur *Abgarus*; alii scribunt *Αγβαρος*, alii *Αββαρος*, alii *Αυγαρος*. Numismata iubent nos scribere Abgarus. Vid. *Ezech. Spanheim* de

Edessa scribitur etiam Edissa, apud quosdam Latinos. Hoc priscum Romaeum, seu Romanum nomen, mutauit cum nomine *Errboe*, Roha, quo inter Arabes geographos celebratur; quae aut pars est Graeci nominis *καθηγήον*, a fonte ut *Plinius* superaddit, aut antiquius ipsum Syriacum nomen. Praeter notiores urbium & geographiae interpretes, ad eundem est index *Alb. Schultens* ad *Bobadini Saladinum* vocabulo Edessa, & Erroumum. In ea olim 300 monasteria fuisse dicuntur, quod est argumentum amplissimae quondam urbis, & religionis, ab hac partim Epistola, partim Christi imagine, impletae. Multo plura & non vbiuis obuia collegit *Theoph. Sigfr. Beyer* in histor. Osrh. libr. I. p. 1-4. quae excusa est Petropoli 1734. 4. Inter ea, quae de Rege isto nobis referunt Historici, in primis notari meretur, quae ad instaurandam, & exornandam aedificiis Edessam suscepit; auxit urbem fanis, delubris simulacrisque Deorum. Id agens *Abgarus* ut urbem, sedem regni sui in florentissimo constitueret statu, fama accepit Arseuirum Regem Parthiae esse mortuum, tresque illius filios magna de imperio alere dissidia. Quae ut sua componeret auctoritate, in Parthiam proficiscebatur: euentus respondebat Abgari votis. Graui autem contracto morbo, Edessam re-

A 2

dire

de usu & praestantia Numismatum, & disp. *Fraeudorsii* contra Caueum de hac Christi Epistola § 6. De cognomine *Vchomo* conferatur *Bayeri* histor. Osrhoena libr. 3. pag. 95. Existit iam Ruffini tempore, licet deprauatum, *Vchaniae filius*, itaque vel ex hoc nomine, quod *nigrum* significat, & hunc *Abgarum* ab aliis distinguit, patet: parum certo credi, ex antiquis archiuis istas Epistolas esse; cum sint saeculo 4to ortae ex veteris historiae male intellectis monumentis. Neque enim *Vchamae* filius, sed *Vchomo* cognominatus fuit hic rex.

dire cogitur: *Eusebium*, iuuat dixisse, morbum fuisse δεινὸν καὶ οὐ θεραπευτὸν. Nempe vt locus miraculo postea esset, morbi insanabile ingenium narratur. Alii clarius determinant morbum, existimantes, aut podagra, aut lepra etiam nigra eum laborasse, id *Procopius* de bello Persico II. hoc *Cedrenus* narrat, hocque opinandi forsā occasionem nomen *Vcbomo* dedit. Qui Abgari valetudinem in integrum restituere potuisset, frustra quaerebatur. Tandem inaudiebat doloribus plane oppressus Abgarus, esse in Iudaea virum, vi sanandi instructum humana sorte maiori. Dicit quidem nequit certo, qua ratione fama miraculorum Christi ad eum peruenerit; ingens enim est dissensus historicorum, & *Eusebius* nihil adfert vnde colligi illud facile possit; sunt tamen alii qui reppererunt: Ananiam legatum Abgari, ad Proc. Syriae missum, vt Abgari in Parthiam excusaret iter; hunc venisse Hierosolymam, (haud scio an Proconsulem ibi visitaturum;) Christique ibi vidisse miracula, quae in gratiam tot aegrotorum faciebat. Alii e contrario putant, Ananiam ex Egypto venientem Hierosolymae Christum vidisse fuisseque auctorem Abgaro, quaerendi a Christo auxilii; Abgarumque hocce legato adductum misisse ad Christum, quas hic inuenit lector, litteras, quas vtrasque *Eusebius* ex Archiuis desumptas esse dicit, lib. I. histor. eccles. c. 13. ἔθεν δε οἶον καὶ αὐτῶν ἐπαγγελῶν τῶν ἐπιστολῶν ἀπο τῶν ἀρχαίων ἡμῶν ἀναληφθεῖσων, καὶ τοῦδε αὐτοῖς ῥημάτων ἐν τῆς Συρίων φωνῆς μεταβληθεῖσων τον τροπον. Nempe incertum est, num dicat *Eusebius*, se interpretem ex Syriaco esse, quod alii vrique hinc efficere volunt, quos inter etiam *Beyerus* est; *Fabricius* autem in codice Apoc. N. Test. p. 317, non credit; nec nos affirmemus.

§. III.

Ἄβγαρος τοπάρχης Ἐδέσσης Ἰησοῦ Σωτῆρι ἀγαθῷ ἀνα-
 Φανέντι ἐν τόπῳ Ἱεροσολύμων, χαιρείν ἤκουσά μοι τὰ περὶ σοῦ
 καὶ τῶν σῶν ἰαμάτων, ὡς ἀνευ Φαρμάκων καὶ βοτανῶν ὑπὸ σου
 γινομένων. ὡς γὰρ λόγος, τυφλοὺς ἀναβλέπειν ποιεῖς, χυλοὺς
 περιπατεῖν καὶ λεπροὺς καθαρίζεις, καὶ ἀάθαρτα πνεύματα,
 καὶ δαιμονίας ἐκβάλλεις, καὶ τοὺς ἐν μακρονομίᾳ βιάσαντομένους
 θεραπεύεις καὶ νεκροὺς ἐγείρεις· καὶ ταῦτα πάντα ἀκούσας πε-
 ρὶ σοῦ, κατὰ νοῦν ἐθέμην τὸ ἕτερον τῶν δύο, ἢ ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεός,
 καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ποιεῖς ταῦτα. ἢ υἱὸς εἶ τοῦ
 Θεοῦ ποιῶν ταῦτα. Διὰ τούτο τοίνυν γράψας ἐδεήθην σοῦ συ-
 λληναίᾳ πρὸς με καὶ τὸ πάθος ὃ ἔχω, θεραπεῦσαι. καὶ γὰρ ἤκου-
 σα, ὅτι καὶ Ἰουδαῖοι καταγογγύζουσί σου, καὶ βούλονται κα-
 κῶσά σε. πόλις δὲ μικροτάτη μοι ἐστὶ καὶ σεμνή, ἥτις ἐξαρκεῖ
 ἀμφοτέροις.

§. IV.

Iam lubet adiicere litteras Christi ad Abgarum: Ἄβ-
 γαρε, μακάριος εἶ πισεύσας ἐν ἐμοί, μὴ ἑωρακώς με γέγραπται
 γὰρ περὶ ἐμοῦ, τοὺς ἑωρακότας με μὴ πισεύειν μοι, ἵνα οἱ μὴ
 ἑωρακότες αὐτοὶ πισεύσωσι καὶ ζήσονται. Περὶ δὲ οὗ ἔγραψάς
 μοι ἐλθεῖν πρὸς σέ, δεόν ἐστὶ πάντα, διὰ ἀπεσάλην ἐνταυθα
 πληρῶται με, καὶ μετὰ τὸ πληρῶσθαι οὕτως ἀναληφθῆναι πρὸς
 τὸν ἀποσελῶντά με. καὶ ἐπειδὴν ἀναληφθῶ, ἀποσελῶ σοι,
 τινὰ τῶν μαθητῶν μου, ἵνα ἰασηταί σου τὸ πάθος καὶ ζῶν σοὶ
 καὶ τοῖς συν σοὶ παραίχηται. Additur in Constantino, Ce-
 dreno, etiam in arabico exemplo Ludouici de Dieu cura edi-
 to, aduersus hanc urbem hostes nullos valere vnquam
 posse; quod iam Procopius suo tempore reiecit, vt anti-
 quis historiis ignotum. Narrat etiam Cedrenus de siglis
 septem adiectis Epistolae.

§. V.

Hisce Epistolis, adiectam inuenisse se dicit *Eusebius* in monumentis Edessenis narrationem eorum, quae Edessae fecit *Thaddaeus*, hunc enim tradunt a Christo eo missum fuisse; imo nomen eius in epistola iam expressum legebat *Cedrenus*, & ex eo quidam alii libri habent. Huius narrationis auctor refert; post Christi in coelum ascensum, a *Thoma* alias *Iudas* vocato, missum esse ad *Abgarum*, *Thaddaeum*, qui fuit ex numero LXX. Christi discipulorum: Edessam veniens *Thaddaeus* diuertit apud *Tobiam*, *Tobiae* filium, miraculisque, vt fertur, bene multis perpetratis, impleuit urbem admiratione eorum quae fecerat. Accipit statim *Abgarus*, aduenisse fugantem morbos diuina virtute statimque in suspicionem est adductus, huncce a Christo esse missum; Ad regem vocatus *Tobias* confirmabat ea quae *Abgarus* iam fama acceperat. Itaque coram videre voluit *Abgarus*, *Thaddaeum*; & mandato *Abgari* morem gerens *Thaddaeus*, venit ad eum. Rex circumseptus procerum turba, in *Thaddaei* intrantis vultu, nescio quem fulgorem vidit; ideoque aliter fieri non poterat, quam vt se prosterneret ad pedes *Thaddaei* *Abgarus*, illum adorans. Fulgorem illum, non videntes proceres, attoniti adstabant. Quibus ita factis *Thaddaeum* interrogabat *Abgarus* numne sit ille Christi discipulus quem exspectaret: sum vero respondebat *Thaddaeus*, eum in finem a Christo misisti, vt tibi, tuisque vitam darem, quia fidem in Christum habuisti, quod si magis magisque in eum credideris, fient omnia prouti fidem habebis. Fides *Abgari* in Christum erat eximia, verba quibus eam ipse delineat, adducamus
 „ ὅτως ἐπίβησα, ἐν αὐτῷ, ὡς καὶ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς σω-
 ρώσαντας αὐτὸν, βουληθῆναι δύναμιν παραλαβῶν κατακόψαι,
 nisi

nisi quidem Romanorum imperium me a proposito dimouisset. Quae cum ita essent non poterat non Thaddaeus, regi imponere manus, vt a morbo liberaretur. Cognoscendi cupiditas, qua vi Christus miracula perpetrauerit, hocce Thaddaei facto excitabatur, interrogauit igitur huncce legatum Christi de eius ratione atque conditione. Huic Regis mandato, vt satisfaceret Thaddaeus, promisit narrare rationem atque conditionem Christi legationis; αὐριον δε ἐκκλησιασόν μοι τοὺς πολίτας σου πάντας καὶ ἐπ' αὐτῶν κηρύξω τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ — — deinde καὶ περὶ τῆς Ἀποστολῆς αὐτοῦ, καὶ ἐνεκα τίνος ἀπεσαλῆ καὶ περὶ τῆς δυνάμεως τῶν ἔργων αὐτοῦ — — καὶ περὶ τῆς καινῆς αὐτοῦ κηρύξεως, ,, Haecce Thaddaei concio vberrimos tulit fructus; tota vrbs derelicto idolorum cultu, transit ad eos, qui Christum venerantur mediatorem generis humani.

§. VI.

Haecce Epistolis iuncta acta; eadem, qua litterae, exarata sunt lingua. Si ergo in illis inueniri possunt, quae sapiunt fraudem, ea omnia adhiberi a nobis iure possunt ad labefactandam eorum opinionem, qui genuinas esse, existimant haec Epistolas. Si recte & vere ita se habent quae Eusebius narrat, quod in medio adhuc relinquimus; Abgarus Vchomo in monumenta referri Edessena, ipse curauit, litteras Christi, & delineationem eorum quae Edessae fecit Thaddaeus. Ergo nihil contineatur in ista narratione necessè est, quod ob ineptam rationem iustam excitare possit suspicionem b).

§. VII.

b) Quod notandum esse existimamus ob Caueum, qui vt declinet argumenta ex actis contra Epistolam, desumpta; sic pronuntiat in Histor. Ser. Ecclesiasticor. *Epistola Ἐ ἀκτῶν Ἐδερ-*

§. VII.

Sancti scriptores, Patres omnes, qui ante *Eusebium* vixere, silentio prætereunt hasce Epistolas. Omnium primus est *Eusebius*, qui de iis quicquam nobis refert; quippe qui ex monumentis Edessæ publicis, Syriaco sermone conscriptas, illas accepit. Ex Syriaco in Graecum illas transtulit, vti videri potest, lib. i. cap. 13. Qui post *Eusebium* vixere, saepius quidem loquuntur de hisce Epistolis, tamquam de re certa, sed ita, vt non facile sit arbitrato, num præter *Eusebium* inspexerint & ipsi Edessena monumenta, si qua superfuerunt; cum vero eximie varient, & multi alia noua addant, necesse est: aut *Eusebium* non diligenter scripserit, istis actis vsu; aut hos posteriores acta nulla vidisse; aut alia acta interea conficta esse; qua de re plura postea dicentur. Quod diximus ante *Eusebium* nullam occurrere mentionem, confirmamus isto *Origenis* testimonio claro libr. 5. Contra *Celsum* p. 361. edit. de la Rue. similiter etiam scribit *Hieronymus* in *Ezech.* 45, 29. Vnde & saluator nullum volumen doctrinae suae proprium reliquit &c. vid. *Observatio Benedicti*. ad istum locum; sic habet etiam saepe *Augustinus*.

§. VIII.

Perlustramus iam *Abgari* Epistolam; titulum adhibet ad Christum scribens: Igitur ex Syriaco, & ad verbum haec translata est Epistola? Syri enim titulum & *πρωτων τηλων* epistolis praefigunt? Graeculi id olim opinati sunt, qui

Edessena mihi igitur non pari nituntur autoritate; Acta enim post Christi demum ascensum confecta sunt, idque forsitan a notariis, qui rem quam auditu acceperant parum accurate intelligebant, saltim facile hallucinari poterant; quod quam sit imbelles atque ineptum, facile patet.

qui has fingebant, quia Syriacam epistolam nec hanc, nec aliam oculis suis viderant.

§. IX.

Qui hancce scripsit epistolam, legisse videtur Matthaei Euangelium; ordinem enim narrationis ipsius Matth. 10. 5. studiose seruauit; Euangelista habet „Τυφλοι αναβλέπουσι, και χωλοι περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, και κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται,“, cfr. verba epistolae, „Τυφλοὺς ἀναβλέπειν ποιῆς, χωλοὺς,“, &c. Itaque eo tempore haec confecta sunt quo Matthaei Euangelium iam in concionibus publicis personabat.

§. X.

Rerum Abgari ignarus fuit quicumque hanc finxit Epistolam, putauit Edessam solam & vnam *Abgaro* urbem fuisse; de regno *Armenico* impostor nihil fando audierat; aliter non tam inuenuste finxisset. Saeculo 3, & 4. Christiano Edessa *μικροτάτη* dici poterat.

§. XI.

Iam nos ad sententiam de Christi Ep. ferendam accedimus; *Primum* argumentum, quod vti nos quidem existimamus, clarum reddit, Christo non tribuendam esse hancce Epistolam, desumptum est ex ipsa hacce Epistola. Initio Epistolae dicitur: *μὲν αὐτὸς εἰ πισεύσας ἐν ἐμοὶ Ἀβγαρε*: sua idem illud confirmat auctoritate Thaddaeus, qui sic Abgarum alloquitur: quia *credidisti* in Christum ad te sum missus; sique magis magisque in eum credideris, sicut omnia prouti fidem habebis. Hisce verbis nulla alia tribuenda est potestas, quam: illum a Christo, & Christi causa omnem suam futuram exspectare felicitatem, quod videre est ex eo, dum Abgarum, hancce ob fidem beatum praedicat Christus. Qua autem ratione, de Abgaro praedicari potest fides,

B

quae

quae aeternam parat felicitatem hominibus, eosque reddit beatos? Ignorantia omnium veritarum laborabat Abgarus, quae ad fidem sunt necessariae; si omnia damus, miratur, stupet ingentia facta & miracula noua, sed cuius rei causa tanta adiumenta adhibeantur, ignorauit. Sciat necesse est, qui a Christo & Christi causa suam salutem expectat, veritates, quas de hominum salute tradit propior Dei reuelatio; sciat quam ob rem huncce in mundum missus est ille Iesus; sciat hominum tam miseram esse conditionem ut mediatore opus sit: Sciat denique Iesum esse promissum nobis a Deo seruatorem; eiusmodi autem cognitio, ab Abgario sane longissime abest, & nullo iure ei potest tribui. Est igitur graeculi leuis oratio, *πιστευει* statim tribuentis erecto ob res nouas homini, & Iesum in numero *Θαυματουργων* olim celebratorum collocanti, sine cogitatione rerum *ηθικων*, tantum abest ut diuinitus reuelatarum. Audiamus acta, quae dictorum fidem faciunt. Interrogat demum Thaddaeum de Christi aduentu, qualis fuerit, qua vi atque virtute, tot & tanta perpetraverit miracula. Clarius illud adhuc redditur ex Thaddaei responsione; hic, docebo Te, inquit, nouam quam tradidit doctrinam; explicabo Tibi rationem atque conditionem Christi legationis. Haecce omnia satis superque ostendunt, a tali cognitione quae ad fidem requiritur, Abgarum hoc adhuc tempore, diu post *laudatam fidem*, fuisse adhuc alienissimum. Ergo a Christo non est scripta illa Epistola; quae Abgari fidem iam praedicat.

§. XII.

Quae de Abgario nobis seruauit historia, magis confirmant allata. Religionis praecepta, a teneris vnguiculis didicerat Abgarius, quae abducunt a veri Dei cultu.

Omnes

Omnes Edessae incolae diuinum praestabant honorem stellis, Lunae, Soli cui templum extruxere, cuius crebram faciunt mentionem historici. Num cogitari potest, aliam quam auita religione imbutum fuisse Abgarum? Studium quo ferebatur erga cultum Deorum, demonstrauit, dum fana, simulacra Deorum extrui curauit, ad promouendam superstitionem; vid. *Mosen* Chorenens. Nullam ad Christum scribens, de eo habebat cognitionem, quam quae vulgari famae de eiusdem miraculis debebat originem, ex his autem, ignarus aliarum veritatum reuelatarum, efficere & scire nequit, Christum esse hominum seruatorem. Fama est, inquit, in epistola sua, coecis visum, claudisque gressum a Te restitui indeque sic in animum meum induxi aut Te ipsum Deum esse, aut Dei filium. Igitur clarissimum est fere nullam Abgarum habuisse de Christi consilio atque instituto cognitionem; nisi opinemur, istos omnes, qui de Christo fama aliquid inaudierunt, quod maxime & vnice pertinebat ad externa mira facta, simul scire ea omnia aut praecipua, quae Christi veram prouinciam, ignobilem fere Iudaeis adeo atque minus probabilem. Nicodemus, Iudaeos inter magister, ignorabat, quae ipse Iesus eum docebat, de noua & spiritali generatione, cuius instaurandae causa hic Iesus venerat. Cur autem Abgarus, si res ita gesta erat, non statim tum ablegat & mittit Hierosolymam, qui de rerum Iesu statu & conditione, quam primum Abgarum faciat certiore; qui exspectet & abducatur promissum discipulum? Hoc autem decebat eum, qui fide & fiducia in Christum nitebatur; Abgarus enim epistolam eiusque argumentum omne, necesse est, ut oblivioni tradiderit interea; tandem non meditato superuenit Thaddaeus. Magna fides! & digna *μακαρισμο*, si placet!

§. XIII.

II. Sed eorum, quae commodum oppugnavimus, rationem quasi adfert auctor Epistolae, prouocans ad locum quendam (Veteris Testamenti haud dubie, nam Noui Testam. vitio Christo nihil exstabat) quem nec diligentissimus librorum scrutator hucusque inuenire potuit. Quotquot opinioni, quae Christum facit auctorem huius Epistolae bene cupiunt; illi omnes nesciunt vbi hic refugium inueniant amatae sententiae. Habetur autem in *Ioannis* Euangelio locus, vbi beati praedicantur, qui Christum non viderunt & tamen credunt: & quid est, quod verosimilius excogitari possit, quam respexisse ineptum & inuenustum auctorem Epistolae ad huncce locum; nihil cogitantem, fabulam se & ludum facere, qui Christum talia scribere repraesentet, quae diu post demum conscripta sunt. Ergo Christus non est auctor Epistolae, quia prouocasset ad Scriptum quod tunc temporis, nondum erat in vulgus editum.

Prouocant nonnulli ad Cap. 6. Iesaiæ, existimantes, ibi plane similem locum inueniri; quod tamen aliter se habet; ibi non dicitur, qui Christum videbunt, non credent, vt illi, qui Christum non viderunt, credant habeantque vitam aeternam. Deinde ad locum similem non prouocat Christus, sed ad talem, qui continet hocce effatum. Vid. Annotationes ad *Euseb. Hist. Eccles. Edit. Reading.* add. *Natalem Alexandr. & du Pinium.* Alii e contrario putant, *γενεαπται* respicere ad communem Prophetarum vocem. Omnibus hisce autem parum sibi, suaeque opinioni consulunt aduersarii nostri, quotiescunque Christus vtitur voce *γενεαπται* toties respicit ad singularem quemdam librorum Sacrorum nobilem, & inuentu facilem locum & nunquam ad communem vocem Prophetarum.

§. XIV.

§. XIV.

Sit autem ita; locum eum haberi in scriptis veteris Testamenti; nihilominus repugnat, locus iste, opinioni aduersariorum nostrorum. Christus enim ad rationem prouocasset, quae obscurior erat Abgaro, quam ea, quae inde deducere vult. Quae nobis de Abgaro seruauit historia, fidem faciunt non adeo diligentem eum fuisse lectorem scripturae sacrae; potius, eum plane V. T. ignorasse, deque eius auctoritate cognouisse nihil. Si enim illud perlegisset, alium plane conceptum habuisset de rebus Iudaeorum, & consilia non cepisset, de eorum interitu accelerando. Denique, quam ob rem non determinat Christus accuratius, vbi locus ille inueniatur? post Abgarum innumeri sane, qui diuturna nocturnaue manu versant scripta sacra, frustra quaesiuere huncce locum: inde persuasum mihi habeo, nec Abgarum eum vllibi inuenisse.

§. XV.

Ad plane alium denique scripsit hic impostor, qui Christi nomine abutitur, quam ad verum Abgarum. Adhibet Christus, dum prouocat ad scripta V. Testamenti, formulam *γεγραμται*: quilibet Iudaeus cognoscebat hoc nomen & omen sacrae scripturae; vnde autem Abgarus iste sciuit, quid sibi hoc veller? *Scriptum est*: sed notissima erant Abgaro, non scripta Iudaeorum, sed fabularum & historiarum diuinitus iactata inter ethnicos monumenta. Ergo Abgarus misisset ad collectores & antistites *Oraculorum*, minime vero sciuit, Iudaeorum scripta oracula.

§. XVI.

Tandem finem scribendi facit Christus: perficiam ea, ob quae missus sum, reuertar deinde ad eum, qui me misit. Haecce non possunt non esse mysteria Abgaro; qui

nullam plane cognitionem habebat rationis, ob quam missus erat Christus in mundum, nec eius, a quo erat missus. Rem nostram agunt quae dicta sunt in antecedentibus. Alia plane scripisset Christus ad Abgarum, si esset auctor huius Epistolae: condocuisset eum potius veritates primas, quae necessariae sunt, ad hominum felicitatem: scripturae sacrae a Iudaeis custoditae lectionem ei commendasset &c. Verbo: qui naso vitur, facile reperiet hic impostorem factis inuenuste & imperite mentientem.

§. XVII.

Acta, quae hisce litteris adiecta sunt, plura suppeditant argumenta contra hasce Epistolas. Narrant nobis Thaddaeum a Thoma ad Abgarum esse missum, ut persolveret ea, quae Abgaro Christus promiserat; & is sanauit etiam Abgarum, eosque, quicum eo erant; imo ad Christum duxit omnes urbis Edessae incolas. Contrarium eorum, quae de legatione Thaddaei narrantur, adferi posse existimo; quo probato concludere licet, falsam etiam esse Epistolam. Christus enim fidem non liberasset: quod cogitari nequit. Thaddaei profectio ad Abgarum, non consignata est, in scriptis diuinis, & eis inprimis monumentis, quae, a Luca exarata, seruant nobis memoriam eorum, quae ab Apostolis, & legatis Christi facta sunt, ad amplificandam Ecclesiam. Narrant nobis missionem Philippi; missionem Petri ad Cornelium, & longam nobis reddunt relationem eorum, quae dicta ibi sunt a Petro; quae narratio si ad Thaddaei legationem referatur prout *Eusebius* illam hic describit; sane nullius est momenti. Num vero dici potest Lucam officia boni Scriptoris neglexisse? quem ea inprimis narrare oportet, quae maioris sunt momenti.

Eo minus concepi potest hocce Scriptorum sacrorum Silentium, quo felicior fuit itineris exitus. Primo enim a morbo liberauit Abgarum Regem, Thaddaeus, & bene multos alios. Edeffeni hisce miraculis adducti, nuntium misere idolorum cultui, suntque primi eorum qui dereliquentes superstitionem & paganismum, Christo nomen dedere. Porro Thaddaeus Apostolorum primus fuit, qui inter paganos construxit Christo ecclesiam. Maius adhuc pondus dictis additur; si respicimus ad Ecclesiam Hierosolymitanam, quae sane exigua adhuc erat. Nihilominus multa referunt de ea nobis Scriptores sacri. Ne cogitare quidem licet, sacros scriptores silentio praeteriisse eiusmodi factum.

§. XVIII.

Contradicunt praeterea, quae de Thaddaeo & Abgaro referunt acta Edeffena Apostolorum Actis. Quae ibi refert Lucas fidem faciunt Cornelium primum esse paganorum, qui ab Apostolis in ciuitatem Christianam est allectus; quod patet ex sermone Petri, ad Cornelium, ad quem diuino mandato impulsus venerat: Scilicet circumseptus multitudine hominum, qui ad verbum Dei audiendum apud Cornelium conuenerant, cognitum vobis est, *ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολληθῆναι ἢ προσέγγεσθαι ἄλλοφύλῳ* Actor. cap. 10. v. 28. Quā ratione dicere potuisset ἀθέμιτον esse hominem Iudaeum, negotium habere cum alienigena, si iam eo tempore Apostolus quidam venisset ad alienos a veri Dei cultu, eisque annuntiaffet Euangelium? Clarius redditur quod adserimus, ex visione Petri quam habuit; per quam a Deo responsum accepit, homines cunctos ad Deum pari ratione censerī. Iam vero plures annos, antecedunt ea, quae de Thaddaei legatione narrantur, hocce Petri iter. *Eusebius* inquit statim post Christi in coelum adscensum Thaddaeum esse missum ad Abgarum,

garum, omnesque qui Christo tribuunt hancce Epistolam in eo consentiunt. Ergo repugnant, quae de Thaddaei legatione narrantur, sermoni Perri; qui certe cognouisset, si Thaddaeus venisset ad Abgarum.

§. XIX.

Nec conuenit haecce narratio cum ratione agendi Christi, qui semper sibi constat, atque obseruat rationem maxime similem eandemque suarum actionum; quo in afflictos ferebatur amor maximus erat sine dubio, & impediēbat eum, quo minus, ad longum tempus retraheret recte expetiturum auxilium. Deinde eam etiam ob causam statim, sine mora, succurrebat iis, qui morbis vexabantur, ut ne dubitarent de vi, qua erat instructus, quaeque sufficiebat ad maxima peragenda miracula. Et quae est ratio, qua adductus Christus contra omnem suam consuetudinem, Abgaro longo demum tempore post auxilium praestiterit? Concipi sane nequit Christum illud per legatum promittere Abgaro, quod aliis ex tempore praestabat. Et Thaddaei ratio agendi, diuersissima etiam est ab ea, quam Apostoli seruabant; Edessam Abgari causa missus, ne quidem de sanando Abgaro cogitare videtur; alios fanat, urbem fama implet miraculorum suorum, nec nisi inuitatus ad Abgarum venit. Num haecce conciliari possunt cum amore & diligenti studio, quo feruntur veri Christi Apostoli in administranda prouincia?

§. XX.

Vocatur denique in actis, *Iudas*. Nusquam inuenimus Thomam, Iudam esse cognominatum. Negari quidem nequit inter Iudaeos fuisse receptum, vnum hominem plura habere nomina; de Thoma autem illud, non, nisi occupando rem ipsam potest; quotiescunque enim scri-

scriptura sacra eius mentionem facit, roties Thomas, aut Didymus vocatur.

§. XXI.

Quae autem de animo Abgari erga Iudaeos narrantur, certe sic sunt constituta, vt ne quidem verosimilitudo fictionis sit obseruata ab auctore. Consilia ceperat Abgarus de euertendis Iudaeis: metu tantummodo Romanorum, alium induit animum. Nempe nullam plane cognitionem rerum Iudaeorum habuerit oportet; aut stultus omnino fuit: Populi, qui Abgari potestati suberant, haud sane isto robore valebant, vt sustinerint, cum Iudaeis sibi rem & causam optare; vt in spem venire potuerint, fore vt ad internecionem deleant Iudaeos: qui ingenti rerum omnium hominumque copia & vi, gestisque fortiter bellis gloriam sibi acquisierant, quae erat maxima.

§. XXII.

Habetur praeterea in Abgaro tributa Epistola, quod facile ostendit, natales illius esse quaerendos in cerebro hominis, qui vixit isto tempore, quo *Ariana* controuersia iam orta fuit: opponitur ibi Deo Christus, *filius Dei*, quod ostendit auctorem imbutum fuisse Arianorum opinionibus, qui *ὁ Θεὸς, τὸ Θεὸν* vt minorem opponebant. Acta etiam tempus ferius probare videntur; referunt: fulgore splenduisse Thaddaeum venientem ad Abgarum. Dubio caret hocce sapere tempus, quo *sancti* homines, quorum nomen celebre erat in Ecclesia a magnitudine rerum gestarum, luce & nimbo circumdari fingebantur. Initio enim 4. saeculi, nec minus ad finem iam properante saeculo tertio, erigebantur statuae in honorem sanctorum, & simulacra eorum, ingenio pictorum polita, & exornata circumferebantur. Inde non mirum, si scriptores, qui ab eo tempore vixere, tam multa

loquuntur de splendore Apostolorum & magnorum hominum externo lumine.

§. XXIII.

Tandem dicitur in actis „facta haec sunt anno 340. scilicet a Thaddaeo, qui est annus, quo Edessam venit Thaddaeus: proxime enim antecedit narratio eorum, quae Edessae peracta a Thaddaeo fuerunt. Habent nonnulli codices *Teosaganostō naī rētrō ērei* quam lectionem tamen falsam declarant bene multi codices, Vaticanus, Mazarinus, & nonnulli alii vid. *Vales.* in notis, ad huncce locum *Eusebii*, & *Beyerus*, p. III. Adhibuit autem auctor acram *Seleucidarum*, quae Edessae erat in usu. Iam vero anno 309, Edessenorum natus est Christus, quod probat omnis Syrorum scriptorum familia: & *Assmannus* Tom. I. biblioth. orient. Vatic. & *Beyerus* loc. cit. p. 110. seq. bene multis illud ostendit exemplis. Subtrahantur iam rationes, & tunc clarum erit, annum itineris Thaddaei cadere in annum Christi 31. quo Christus nondum confecerat ea, ob quae peragenda erat missus in mundum. Et nihilominus acta referunt, post Christi in coelum adscensum, extra Iudeam haecce omnia esse facta. Ergo hoc capite iterum labefactant ipsa acta, integritatem litterarum.

§. XXIV.

Ad alia progrediamur argumenta externa. Qui res gestas memoriae mandare volunt, in id intendant vires necesse est, ut pro ratione scopi perfectam reddant numerisque omnibus absolutam historiam, quam componunt. Huic officio, non nisi enumeratione factorum quae memoria sunt digna prae aliis, satisfacere possunt scriptores. Narrent igitur necesse est quae maioris sunt ponderis, post positis eis, quae tanti non sunt aestimanda. Quotiescun-
que

cunque igitur a scriptoribus, qui rite res suas pertractant, quoddam factum, cuius cognitionem habere deberent, si accidisset vnquam; quodque maioris est momenti quam multa alia quae narrant, omittitur: toties concludere licet, eiusmodi factum falsum esse, certe, maxime incertum. Qui facta nobis narrant Christi & Apostolorum sacri scriptores, numquam migrant hocce officium; e contrario, quo maioris momenti factum est, eo lubentius illud narrant. In illos enim non cadit, quod de multis aliis dici debet, qui ob rationes parum iustas & laudabiles, boni Scriptoris migrant officia. Si igitur scriptores sacri, factum quoddam est maximi momenti, quod scire prae aliis potuissent, silentio praetereunt, illud factum in fabulis est numerandum. Iam probabimus subsumptionem.

1) Epistolae, aut scripti quis fuerit auctor, est res facta, cuius iusta certaue cognitio, repetenda est, ex scriptis eorum, quibus facti cognoscendi data praecipue fuit potestas. Ergo & Epistolae Christi & Abgari.

Ergo corrui argumentum Cauei pro defensione Epistolae Christi, qui scribit: Nullum in toto textu *νοθεύσεως* vestigium, effatum hocce quod falsum est, vti in antecedentibus clarum redditum est, ex hoc etiam capere nihili est habendum. Hist. Cauei litteraria Scriptor. Eccles. p. 2.

2) Maximum trahit momentum haecce Epistola: partim, quia Christo hominum seruatori deberet originem; partim quia data est ad Regem, qui ex *Eusebii* narratione, paullo post Christo dedit nomen, quique relicto idolorum cultu, vna cum suis transit ad Christi castra. Magnitudo grauis Epistolae clarior redditur, si respicimus ad ea, quae de confabulatione Christi dicuntur

cum muliere Samaritana; quippe quae in comparatione ad hanc Epistolam minoris sunt habenda.

3) Scriptores sacri silentio praetereunt hanc Epistolam; qui optime scire potuissent, num Christus unquam scripserit Epistolam.

Euangelistae, ne verbum quidem dicunt de illa Epistola. Non solum autem qui vitam Christi scripsere, sed etiam Patres primi Saeculi, & omnes qui ante Eusebium vixere, silentio praetereunt hasce litteras. *Polycarpus*, *Iustinus Martyr*, *Papias*, *Clemens Romanus*, cuius silentium in primis notari meretur, quia in scriptis suis multa adfert a Christo dicta, quae non habentur in sacris scriptis: exempli causa dixit Christus ad discipulos suos: Eritis velut agni, in medio luporum. Respondens Petrus dicit: Si ergo lupi agnos discernerint? Dixit Iesus Petro: Ne timeant agni post mortem suam lupos &c. Vid. *Grabe* pag. 13. spicileg. Patrum, qui plura ibi adfert loca desumpta, ex scriptis *Clementis Romani* & aliorum patrum. *Papiae* silentium non minoris est momenti, qui id sibi sumpsit, ut narret & recenseat in scriptis suis, quae a Christo facta & dicta non referuntur in scriptis sacris. In primis V. libros explicationum, huic Scopo destinavit; Nihil autem hic etiam de commercio litterarum inter Christum & Abgarum ad nos tradidit. Deperdita quidem sunt eius scripta, nihilominus permagna fragmenta adhuc supersunt, quae inter haud dubie haec res tamquam memoratu dignissima, celebrata fuisset. Porro, si in illis quae deperdita sunt, scriptis, quicquam dixisset de hisce Epistolis; non adeo incognitae fuissent cunctis ante Eusebium, patribus. Origenes data occasione iniiciendae earum mentionis ne verbum quidem dicit; potius habet in libro contra *Celsum* p. 361. edit. de *la Rue* hunc.

huncce locum: Ἰησοῦ τοῦ ἡμετέρου διδασκαλοῦ μηδὲν περὶ
 εαυτοῦ συγγράμμα καταλειποτός ἀλλ' ὑπο τῶν μαθητῶν ἐν
 τοῖς Ἐυαγγέλοις μνημαρτυρουμένου. Ex hisce omnibus fluit
 nostra sententia, redditurque certissima.

Adhibent nonnulli locum *Augustini*, qui inuenitur, de
consensu Evangelistarum Lib. I. cap. 7. quod ipse Dominus
 nihil scripserit, vt aliis necesse sit credere; vt eo ostendant,
 suppositam esse Christo tributam Epistolam. Vt mihi qui-
 dem videretur locus ille nihil aliud probat, quam a Christo
 non integrum doctrinae quasi Systema esse conscriptum, de
 eo enim in contextu loquitur. Est autem satis certum, hic
 Augustino praecipuam fuisse occasionem, nisi laudandae, ta-
 men non contemnendae, & nihili ducendae huius Episto-
 lae, si vnquam de ea quid inaudiuisset. Addat. *Grabe* in
Spicil. Patr. p. 4.

Sic corruiat sententia eorum qui existimant, argumen-
 tum contra hancce Epistolam, a silentio desumptum Sc. S.
 & patrum, tanti non esse habendum. *Cauens* Hist. litt. p. 2.
 existimat, bene multa a Christo esse peracta, quae non re-
 ferunt sacri scriptores. Recte se habent quae *Cauē* profert;
 nos autem non summatim concludimus: Scriptor. sacri prae-
 rereunt silentio hancce Epistolam E. a Christo non est scri-
 pta. Nostrum argumentum innititur officiis historici, &
 grauitate rei. Est vero *Launoio* & aliis auctoribus, & magna
 auctoritas argumenti negatiui; nisi ineptissimis posteriorum
 fabulis locum vltro dare velimus.

§. XXV.

Hocce argumentum a silentio patrum desumptum
 maius adhuc accipit robur, si tempus respicimus, quo in-
 notuere illae Epistolae. Erat eo tempore magnus, & in
 dies crescebat hominum audacissimorum numerus, qui
 scripta claris nominibus & auctoribus supponere parum
 sibi religioni ducebant: quod rerum in Ecclesia gestarum

monumenta confirmant. Alimenta huic hominum maleferiatorum audaciae dedit, modus disputandi a Christianis receptus; diiudicabant scilicet veritatem, & dogmata religionis, pro conditione & multitudine adfectorum & testium: quo ergo plures nomen dederant Christo, eo grauius argumentum se habere credebant, pro veritate religionis Christianae. Piae fraudes non erant illicitae eo tempore. Num ergo, a verosimilitudine vltro recedimus, si existimamus, forsitan, & hanc Epistolam eum in finem esse inuentam, eoque magis vrgemus obiectionem a silentio desumptam? Non prouocabimus hic ad decretum *Concilii I. Romani*, fertur, *Gelasius* Antistes tum Romanae ecclesiae, hocce in Concilio bene multa scripta exornata nominibus maximorum virorum, examini subiecisse, & litteras hasce apocryphas declarasse. Omnes quidem, qui genuina declarant decreta ista hic inueniunt, quod infringit opinionem eorum, qui Christo tribuunt hasce Epistolas. Dum autem multi, decreta illius concilii supposita certe hic ibi immutata esse contendunt, & quidem non sine omni verosimilitudine; sufficit nobis adfirmare, eiusmodi quid sub *Gelasio* omnino esse factum, (licet in *Rufini* histor. ecclesiastica istae Epistolae a latinis legerentur;) maioremque cautionem circa hasce Epistolas esse adhibendam, quia iam inde a longo tempore, in suppositis scriptis sunt numeratae, quod fama de isto Concilio probat.

§. XXVI.

Quam ob rem vero in Canonem N. Testam. non est recepta haec Epistola Christi? si consideramus diligentiam primorum Ecclesiae doctorum, qui nihil prius habuerunt, nihilque antiquius conseruatione, atque collectione scriptorum

ptorum factorum; certe concipi nequit, quam ob rationem scriptum, quod suo iure primum locum teneret inter scripta Nou. Testamenti, in Canonem non retulerint? Ioannes praeterea canonem librorum N. Testamenti collegit; saltim magna cum veritatis specie id a multis adferitur; quem adeo fugere non potuit, si Christus ad Abgarum hanc misisset Epistolam: itaque eam in Canonem profecto recepisset. Si vero Canonem non collegit Ioannes, sed qui post eum vixere patres; tunc ea etiam, quae de Ioanne sunt dicta locum habent, si non esset figmentum sequentis aetatis Epistola, eam cognouissent Patres; & num hi a se impetrare potuissent, qui non minus, quam Ioannes in oculis ferebant, quae Christi dicta & facta erant, vt a Canone excluderent hancce Epistolam? Alia omnia potius ab eis sunt expectanda quam eiusmodi contemtus: quia profecto nemo omnino sciebat, Christum hoc sine Θεοπνευστι scripsisse, & hanc epistolam futuris seculis inutilem esse.

Sicque infringitur, quod *Tillemontius* obiicit: existimat, per viam ordinariam, per quam reliqua scripta sacra Ecclesia accepit, hancce Epistolam non venisse: adeo fieri non potuisse, vt in monumenta infereretur haecce Epistola. Haecce omnia augent potius difficultates, quam vt eas minuant; qui codicem sacrum N. Test. composuere, accipere illam potuissent, per viam tutissimam; vixere eo tempore, quo dubium esse non potuisset; num literae Christi essent genuinae, nec ne. Et quod de monumentis adfert *Tillemontius* confirmat sententiam nostram; si monumenta sublestaee sunt fidei, quis est, qui hodie ob eorum auctoritatem tribuet Christo hanc Epistolam? *Tillemont* Memoires pour seruir a l'histoire Eccles. Tom. I. p. 362. Ibi inquit: Cette difficulté est assurement très considerable. Il semble neanmoins qu'on y peut satisfaire en disant, que l'Eglise n'ayant receu cette lettre

lettre par la voié ordinaire, par la quelle elle a receu l'écriture. C'est a dire, ne l'ayant receue, que par une voié purement humaine, fondée sur l'autorité des Archives de la ville d'Edesse, dans les quelles on a pu insérer, & non par de main en main depuis les Apotres, elle n'a point du la recevoir au rang des Ecritures canoniques. Ecclesia enim e. c. epistolam ad *Philemonem*, *Ioannis* &c. eadem plane ratione accepit.

§. XXVII.

Si quicquam est, quod facit ad corroboranda, quae suppeditauius argumenta, ea certo sunt quae saeculo 4. & 5. rerum in Ecclesia gestarum referunt monumenta: eo enim erant vehementissimae Episcoporum contentiones, de principatu. Quilibet plus iusto efferebat caput, aemulatione, atque ambitione adductus. Exemplo sunt rixae Antistitis Romani, Alexandrini, & Byzantini, de principatu, & potestatis terminis; item Antiocheni & Hierosolymitani. Omnes Episcopi omnia adiumenta adhibebant, quae quicquam facere poterant ad auctoritatem qua fulgebant, promouendam atque augendam. Iam vero, estne satis credibile, quod Edessenus Antistes, aliorum ad exemplum & genio saeculi conuenienter, non adhibuisset has literas si genuinae fuissent, ad amplificandam suam auctoritatem? apprime inferuire potuissent eiusmodi consilio, Hierosolymitani sane vestigia legisset Antistitis, qui saeculo hocce se subtrahebat imperio Episcopi Caesariensis, locum affectans inter primos Christianae ciuitatis Episcopos; nec optimo euentu destituta erant eius conamina, concilium enim Chalcedonense, honorem reliquit ei, quem sibi tribuerat; quia Ecclesia Hierosolymitana est Apostolica, & suffecta in locum veteris Ecclesiae iudaicae. Episcopus Edessenus autem non minus habuisset argumen-
ta,

ta, quibus gloriam suam & honorem stabiliret: Edessena Ecclesia prima erat, inter gentiles; habebat, vt fertur, Epistolam Christi, quae causam Episcopi iuuare potuisset: & patres non recusassent Episcopo honorem, qui inde ad illum redundare potuisset. Nihilo minus id non est factum, quod clarum reddit, hic fraudem latere posterioris seculi.

§. XXVIII.

Reliquum adhuc est, vt inquiramus in argumenta nonnulla, quae vulgo adferri solent ad defendendas hasce Epistolas. Prouocant igitur aduersarii nostri ad auctoritatem Eusebii, eaque efficere conantur quod volunt. *Caue Hist. litt. sc. Eccles. pag. 2.*

Magnum apud me pondus habet summa Eusebii fides & auctoritas, qui has Epistolas ex ipsis Edessenorum tabulariis descripsit: & e sermone Syriaco in Graecum transtulit; & cum nec ipse facile falli potuerit, nec nobis fucum facere voluisse confendus erit. Vere de eo *Pearsonius* noster, Deus bone quantus iudex! Ego vero *Eusebium* tanta diligentia, tantoque iudicio in examinandis Christianorum monumentis primaeuae antiquitatis, in quibus traditionem Apostolicam contineri arbitratus est, vsum fuisse contendo, vt nemo vquam de eius fide aut de scriptis, quae ille pro indubitatis habuit, postea dubitauerit.

Patrum autem, vt & Eusebii testimonium in rebus eiusmodi argumenti, tanti non est habendum, vt vulgo hic habetur. Critices cognitione parum tincti patres, exornandi alias omnibus laudibus, profecto non raro scripta supposita, genuina pronuntiare. *Hieronymus* refert Senecam in numerum scriptorum Ecclesiastic. ob litteras ad Paulum, quae tanquam ab eo scriptae circumferuntur. *Ruffinus* tribuit Apostolis ipsis symbolum Apostolicum, quod ita vocatur, quia doctrina ab Apostolis tradita in eo continetur. Vi-

deamus autem ipsum *Eusebium* nostrum; melioris notae certe non est: tribuit Iosepho locum illum, qui de Christo agit, licet plures notae falsitatis, suspicionis certe, in eo contineantur, adfertlo cum illum *Eusebius* in Hist. Eccles. L. I. c. 9.

„Is temporibus Iesus quidam fuit vir sapiens si tamen virum eum appellare fas est. Erat quippe admirabilium operum effector, doctorque eorum, qui veritatem lubenti animo amplectebantur. Multos ille ex Iudaeis sectatores sibi adiunxit. — cruci est adfixus — Tertio autem die viuus ac spirans discipulis apparuit, prouti diuini Prophetae de eo praedixerant.“

1) Licet nexus, quo inuenitur locus, prodar alium, quam Iosephum esse auctorem huius loci, statim enim sequitur; eodem tempore alio Iudaei maectati fuere infortunio.

2) Numne homo Iudaeus, cognoscit miracula Christi, confirmatque Christum esse a Prophetis praedictum? praesertim qui, vt Iosephus, nimium quantum studet beneuolentiae suae gentis? Nihilominus genuinum pronuntiat locum Eusebii. E. in rebus historicis fallebatur Eusebius. E. *Si maxime factum quoddam narrat Eusebius, quod spurium promuntiant grauissima argumenta; non est, cur trepidantes & anxii eius legamus vestigia.*

§. XXIX.

Deinde, & Edeffeni nunquam fuere plane alieni ab eiusmodi fallacii: clarum illud reddit rerum ab Edeffenis gestarum historia. Edeffeni inde a longo tempore suae gloriae nimis cupidi, figmentis eam stabiliire sunt conati: sequentes eos, qui existimabant singulare decus inde euenire vrbi, si magnus quidam vir inhabitauerit illam, aut condiderit. Fingebant ergo bene multa, de Abrahami commoratione Edeffae, habebant etiam aedem Deo sacram, nomine Abrahami. Hoc autem non vnicum est quo
anti-

antiquitatem suam commendare solebant Edesseni. Auctor est *Iulius Africanus*, cuius locum adfert *Beyer* pag. 6. Hist. Edessën. & Osrhoen: pastoritium Iacobi Patriarchae tabernaculum Edessæ conseruatum fuisse; vsque ad tempora Antonini Romanorum Imperatoris: ἡ ποιμενικὴ σκηνὴ τοῦ Ἰακωβῆ Ἐδεσση σωζομένη κατὰ τοὺς χρόνους Ἀντωνίου βασιλεως, διεφθάρη κεραυνῶ, coelo tactum tandem periisse. Quilibet primo intuitu videt figmentum hoc esse Edessenorum, id eoque certum Edessenos fabulis nimis fuisse deditos, aliosque fallere parum sibi duxisse religioni. Num mirabitur ergo quisquam, si alia data occasione consuetudini suae conuenienter egere Edesseni? Ergo falli potuit Eusebius, si grandia Edessenorum de suis rebus praeconia sine examine, lubens & cupidus in historiae suae corpus admisit.

§. XXX.

Sed demus etiam, Eusebium caute agere; quicumque & paullo accuratius Eusebii testimonia considerat is statim videbit, eum ipsum aperte nihil affirmare de Epistola. Sane id fecit, quod alii saepe faciunt historici, qui rem narrant, quam plane reticere quaedam rationes non permittunt. Omnem rem tamen diiudicandam relinquunt lectoribus: simpliciter narrat, se inuenisse monumenta, quae fidem facerent, litterarum inter Christum & Abgarum fuisse commercium; & supponit, quae retulere monumenta, sese recte & sine fraude habere. Ergo hypotheticum tantummodo est Eusebii testimonium.

§. XXXI.

II. Aduersariorum secundum argumentum, desumptum est a testimonio *Ephraem Syri*, qui in Testamento suo, epistolae Christi sic facit mentionem (ex edit. *Gerardi Vossii*.) Et benedicta sit ciuitas vestra, atque mater *Edessa*, quae etiam

palam ex ore Domini benedicta est per discipulos eius, nostros autem Apostolos, quandoquidem rex Abgarus, qui eam exstruxit, dignum censuit, comiter compellere eum, qui peregrinus in terris apparuerat, Christum seruatorem & Dominum vniuersi, his vsus verbis: audiui omnia quae tu operaris quae ab aspernantibus Te Iudaeis passus es. Quocirca veni huc, & mecum habita. Est mihi parua haec ciuitas, quae tua pariter erit ac mea. Vnde admiratus Dominus fidem eius, missis nuntiis, ciuitati huic perpetuo duraturae benedixit, firmans eius fundamenta. Ista igitur benedictio iugiter in ipsa maneat, donec sanctus de coelis appareat Iesus Christus filius Dei, Deus ex Deo. V. *Grabe* in Sp. patrum pag. 2. Huncce locum ex Graeco quodam Manuscripto inedito desumpsit, & in latinum conuertit *Grabe*.

§. XXXII.

Nostram hic non facimus sententiam eorum e. g. *Frauentorff* dissert. de Christi Epist. ad Abgarum *Reiskii* de imag. Christi diss. *Tenzelius*, *Cocus*, qui existimant, in suppositis Scriptis esse numerandum hocce Testamentum. Nulla quidem ratione negari potest Testamentum ab Ephraemo Syro esse exaratum; disceptatur modo ab eruditis, num illud testamentum quod clarum nomine Ephraemi superest, sit illud quod Edessenorum Diaconus conscripsit. Supponamus igitur, quod volunt aduersarii; genuinum sit testamentum; nulla tamen ratione efficiet, quod volunt, hoc testimonium facere ad fidem epistolarum illarum faciendam. Locus ille Ephraemi, quem adiecimus, planum reddat atque certum, tantum ab eo referri opinionem vulgi, respicit simul ad benedictionem vrbs, quam Christus impertitus sit; fore vt salua maneat vrbs atque incolumis ab
omni

omni hostium insultu: quae benedictio, hic certe vulgaris fensus, euentu fuit destituta. Nam in Romanorum, aequae ac Persarum venit potestatem. Num ergo Ephraem tanquam iustus testis allegari potest?

Sunt praeterea qui id proferunt, dari MS&os libros, in quibus ne verbo quidem mentio fiat benedictionis vrbis. Ergo hoc clarum reddit, Testamentum Ephraimi & praesertim huncce locum esse corruptum. Quis ergo fidem habebit eiusmodi scripto? ostendant autem aduersarii nostri, si huncce locum contra opinionem nostram adhibere volunt,

1) quae de litteris Christi referuntur in Testamento, deberi Ephraimo.

2) Quae dixit, non deberi opinionibus Edeffensorum, aut famae quippe quae est fallax, sed desumpta esse ex monumentis; quorum tandem testimonium sufficit ad profligandam, quam tuemur sententiam. *Procopius* enim iam suo tempore mentionem facit, de huius generis additamento, quod Epistolae iunctum diceretur, sicut hodie occurrit in testamento isto. Proiicit autem & spernit illud iste scriptor; quia in vetustis monumentis occurreret de turelari epistolae genio nihil.

Fabulae crescunt eundo, num igitur mirum, si de Edessa benedictione a Christo facta bene multa referuntur, quae lubrico innituntur fundamento? Edessam obsidione cinxisse fertur Chosroes, urbem autem per epistolam Christi quae portae incisae erat munitam, nulla ratione in suam redigere potuit potestatem, ita vt obsidionem soluere cogereretur. Hac de re certior factus Chosroes, ira atque indignatione inflammatus, consilia cepit de Edessa solo aequanda, belloque mouendo contra Deum Christianorum, qui saluam atque incolumem seruauerat urbem. Mouebatur itaque Mars; non feliciori successu vrbis obsidio incipiebatur; Edeffeni enim

tam egregie defendebant urbem, ut desperans de felici armorum consilii que successu Chosroes, secunda vice solueret obfidionem. 2 Procop. de bello Pers. Quae ad liberandam urbem fecit Christi imago, narrantur tomo 9. *Allgemeine Welt-historie* 619. p. conf. Nota 543. add *Beyeri hist. Osrhoen.* p. 107. 242. & alibi, de vrbe hoc non capienda.

§. XXXIII.

III. Adfert *Grabe* pag. 2. Spicil. patrum: „Historiae huic suffragatur, quod circumstantiae eius, partim S. literis, partim aliis temporum istorum monumentis bene congruant. Fuisse tunc Edessae in Syria Regulum, Abgarum vulgo dictum, imo integram Abgarorum seriem ex Tacito, Herodiano aliisque Historicis cognosci posse. Famam autem miraculorum Christi aegros quoscunque sanantis, quam Abgarus in Epistola sua memorat, ipse Matthaeus confirmat Cap. 4. v. 14. Et abiit fama eius in totam Syriam, & oblulerunt ei male habentes, — — Omnia haecce parum fortiter agunt caussam *Grabii*; prima pars obiectionis, diiudicari potest est iis quae §. XVIII. affuerunt; posterior autem pars ostendit tantummodo quandam possibilitatem, quae non sufficit ad rem affirmandam; testimoniis iustis opus est, quae desiderantur. Est enim nec hoc incredibile & absurdum, scripsisse Christum ad *Syriae* ipsum Romanum praesidem, ad quem res in *Iudaea* a Christo gestae, sine dubio prius peruenerunt, quam ad *Abgarum*; ideo licet id memoriae proderet, tanquam rem gestam?

§. XXXIV.

IV. Omnes reliqui fere historici, incertiore reddere suo testimonio rem omnem; quippe qui fabulis & figmentis nudis inquinare hancce historiam non destiterunt, & ne quidem patroni epistolarum Christi & Abgari eorum testimonia in usus suos conuertere audent.

F I N I S.

ORNATISSIMO
DISSERTATIONIS HVIVS AVCTORI

S. P. D.

IOANN. SALOMO SEMLER.

Et si his TIBI meis litteris parum opus esse scio, committere tamen non possum, vt sine iis ista TVA dissertatio e prelo exeat; praesertim, cum praeter eas ad illam TVAM scriptionem ego parum contulerim. Desumfisti istud argumentum ex *designatione*, quam nuper prodidi; TVO arbitrato & modo ea conscripsisti, quae siue ipse repereras, siue ex vtilioribus hanc ad causam libris promere poteras. Nec turbare ego volui TVAS rationes, vt eo integrius esset atque incorruptius hoc testimonium, quod collocari a TE & temporis & fauoris patronorum ipse perhibere iubebaris. Atque ipse arbitror; TVAM TE causam aequis & bonis arbitris facile probaturum; cum hic tibi rationem nouam sequaris in tractando isto argumento. Est autem celebratissima haec causa, atque non solum a nostris hominibus, sed etiam a Romanis aliisque saepissime tractata, varioque adaptata consilio. Sunt vero, etsi celebres & auctoritate non carentes viri, pauci tamen, qui his epistolis aperte fauent, aut modo quodam diligenti & cauto studere videntur. Plerique omnes illas proiciunt. Poteras, si verbositatem sequebaris, aut rariorum librorum consuetudinem mentiri volebas, longe maiori adparatu ad TVAM causam vri. Videbar certe obseruare propositum tibi fuisse, colligere variantium lectionum, quae istas epistolas adhuc magis in suspicionem imposturae adducunt, numerum;

merum; atque optaram, vt ab isto instituto non abiisses. Haud dubie monuisses etiam de textu arabico & *Abulfaraii*, & alius exemplaris; deque additamento oppido inuenisto, quod in codicibus graecis quibusdam exstat, *Abgari* Epistolae adiunctum, quod *Valesius*, alique recte reiecerunt: καὶ ταῦτα μὲν ἔτιος ἐγγράψῃ — — καὶ αὐτῆς τὸν τροπον. Quae latinia cum *Eusebii* certo non sit, nec in *Ruffini* versione inueniatur: non sine omni ratione noua & maior suspicio aduersus istarum epistolarum originem suboriri possit. Sed iam per tempus non licet his me dare operam: & profecto ipse opiner satis multa TE dixisse contra istas epistolas, vt defendere eas tolerabili ratione vsurus vix aliquis possit. Nec TE iam publice laudabo, licet B. BAUMGARTENII & consuetudine olim & domicilio adhuc, & diligentia sacrarum humanarumque litterarum studio atque amore, facile commendabilem. Interfuisi certe studiosus auditor lectionum & *philosophicarum*, Excell. STIEBRIZII, MAIERI, WEBERI, S. V. MICHAELIS in Danielem, & nonnullos alios: Prophetas, & *theologicarum* B. BAUMGARTENII in *Dogmaticam*, in *Hist. Eccles.* in *Hermeneuticam*; & MEARVM in *theolog. Mor.* & *Polemicam*, atque *Historiam Ecclesiae*. Es etiam eo animo, vt sciam, nec iam TE a continua diligentia & publica & priuata otii quasi iam nascentis imagine, aliquid remissurum. Igitur Deum me precari decet, vt omnem TVAM mentem magis magisque salubri rerum nostrarum cognitione & imbuat & ad sui veram consuetudinem adducat: vt vtilissimos olim fructus ex academia, ex publica bonae mentis officina, ad rem publicam certo referas. Dab. Halae d. XXII. Maii MDCCLIX.

Retor V

Th: 780

ULB Halle

3

002 500 698

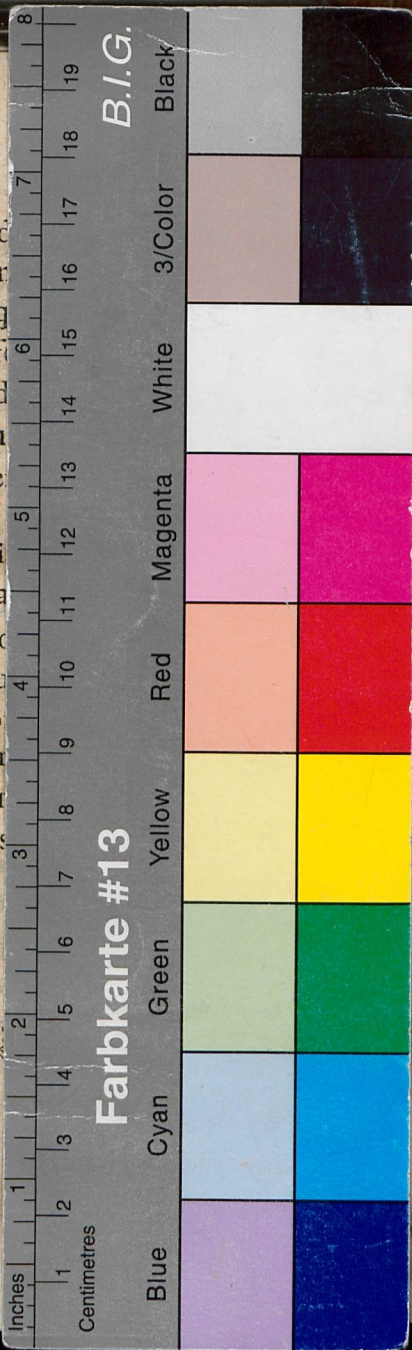
Sb.

KOIT
D

W. C.

33

DISSERTATIO HISTORICA
DE
**CHRISTI AD ABGARVM
EPISTOLA**

QVAM
SVB MODERAMINE
VIRI SVMMÆ REVERENDI, AMPLISSIMI
ATQVE DOCTISSIMI,
IOANNIS SALOMONIS SEMLER

S.S. THEOL. DOCTOR. EIVSDEMQUE PROF. PVBL. ORDINARIJ,
IN ACADEMIA FRIDERICIANA
SEMINARIJ REGII THEOL. DIRECTORIS,
FAVTOVIS ATQVE PRAECEPTORIS
PIE COLENDI

AD D. MAII MDCCLIX.

DEFENDET

A V C T O R
IOANNES ESAIAS CHRISTIANVS HEINE
ASCANIA HALBERSTAD.

HALAE MAGDEBVRGICAE LITTERIS HENDELIANIS.

